

На основу члана 4.8. Закона о преносу, регулатору и оператору система електричне енергије у Босни и Херцеговини (“Службени гласник БиХ”, бр. 7/02, 13/03, 76/09 и 1/11) и чл. 6. и 7. Правилника о тарифном поступку (“Службени гласник БиХ”, број 44/05), рјешавајући по захтјеву “Независног оператора система у Босни и Херцеговини”, број: 32/12 од 29. октобра 2012. године, на сједници Државне регулаторне комисије за електричну енергију одржаној 31. јануара 2013. године, донијета је

ОДЛУКА

1. “Независном оператору система у Босни и Херцеговини” одређује се потребни годишњи приход за 2013. годину у износу од 6.455.883 КМ и утврђује тарифа за рад у износу од 0,0538 фенинга/kWh.
2. Тарифу из тачке 1. ове одлуке плаћају купци који преузимају електричну енергију са мреже преноса.
3. Тарифа одређена овом одлуком користи се приликом одређивања тарифа/цијена за крајње купце, према структури тарифних елемената у оквиру појединих категорија потрошње.
4. Ова одлука ступа на снагу даном доношења, а примјењује се од 1. фебруара 2013. године.

Диспозитив одлуке објављује се у “Службеном гласнику БиХ” и службеним гласилима ентитета и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине.

Образложење

Успостава “Независног оператора система у Босни и Херцеговини” (у даљем тексту: НОС БиХ) омогућена је доношењем *Закона о преносу, регулатору и оператору система електричне енергије у Босни и Херцеговини* (“Службени гласник БиХ”, бр. 7/02, 13/03, 76/09 и 1/11) и *Закона о оснивању Независног оператора система за преносни систем у Босни и Херцеговини* (“Службени гласник БиХ”, број 35/04).

НОС БиХ је власник лиценце за обављање дјелатности независног оператора система, у складу са одлуком Државне регулаторне комисије за електричну енергију (у даљем тексту: ДЕРК), број: 05-28-12-30-20/12 од 3. јула 2012. године (“Службени гласник БиХ”, број 53/12). Тарифа за рад НОС-а БиХ је, према члану 21. *Методологије за израду тарифа за услуге преноса електричне енергије, независног оператора система и помоћне услуге – Пречишћени текст* (“Службени гласник БиХ”, бр. 93/11 - у даљем тексту: *Тарифна методологија*), намијењена за покривање трошкова рада НОС-а БиХ који настају обављањем дјелатности прописаних чл. 2. и 7. Закона о оснивању Независног оператора система за преносни систем у Босни и Херцеговини (“Службени гласник БиХ”, број 35/04).

Тарифа се, сходно члану 22. *Тарифне методологије*, утврђује на основу трошкова за обављање регулисане дјелатности и физичког обима услуга у оквиру регулисане дјелатности. Трошкови за обављање регулисане дјелатности и физички обим услуга који пружа регулисани субјекат утврђују се на основу података садржаних у захтјеву за одобрење тарифе. Код утврђивања тарифа ДЕРК може користити и додатне податке за које сматра да су потребни.

У складу са чланом 3. *Правилника о тарифном поступку* (“Службени гласник БиХ”, број 44/05), НОС БиХ подноси ДЕРК-у захтјев за одобрење тарифа. НОС БиХ поднио је захтјев за одобравање тарифа број: 32/12 од 29. октобра 2012. године. (запримљен 31. октобра 2012. године под бројем: 04-28-5-380/12). Захтјев је поднијет на обрасцима прописаним *Одлуком о одређивању образаца за достављање података у тарифном поступку* (“Службени гласник БиХ”, бр. 44/05 и 82/12) са потребним прилозима.

У складу са чл. 4. и 9. *Правилника о тарифном поступку*, исказани подаци морају бити јасно изложени, тако да омогућавају њихову потпуну идентификацију и морају пружити довољно информација да би се могла донијети одлука.

Разматрање захтјева за тарифе кроз поступак одобравања тарифа у највећој могућој мјери мора испоштовати основна начела која прописују да ће тарифе бити праведне и разумне, равноправне, засноване на објективним критеријумима и оправданим трошковима, те одређене на транспарентан начин. Подносилац захтјева за одобрење тарифе дужан је доказати да предложена тарифа испуњава захтјеве из закона БиХ и правила и прописа ДЕРК-а.

Захтјев НОС-а БиХ наводи слиједеће трошкове и расходе за 2013. годину: трошкови материјала у износу 67.100 КМ, трошкови услуга 1.195.862 КМ, трошкови радне снаге 3.499.950 КМ, амортизација 1.263.274 КМ, трошкови камата 216.630 КМ, остали трошкови 137.00 КМ, остали расходи 762.554 КМ, што укупно на име трошкова и расхода износи 7.226.220 КМ.

НОС БиХ у захтјеву за одобравање тарифа наводи да се тарифа за 2013. годину израчунава на бази реалних потреба (Финансијски план и План инвестиција) као и на бази Тарифне методологије.

Финансијско пословање НОС БиХ-а у 2013. години одређиваће слични услови и претпоставке који су обиљежили и пословну 2012. годину. То се првенствено односи на већ стандардизовану структуру материјалних и нематеријалних трошкова као и услуга, постојеће људске ресурсе, те материјални и већ достигнути технички ниво на којем НОС БиХ осварује своју дјелатност.

Захтјев садржи и планирани физички обим услуга на преносној мрежи за 2013. годину који се наслања на податке из Биланса електричне енергије на мрежи преноса БиХ за 2013. годину. Планирана испорука електричне енергије са преносне мреже у 2013. години износи 11.934,7 GWh.

Након прегледа документације, потпуност захтјева НОС-а БиХ је потврђена актом ДЕРК-а број: 04-28-5-380-2/12 од 13. новембра 2012. године, о чему је НОС БиХ обавијештен дописом број: 04-28-5-380-3/12 од 14. новембра 2012. године, па се у наставку тарифног поступка могло приступити оцјени свих поднијетих доказа уз придржај права ДЕРК-а да тражи додатне податке и информације када је то сматрао потребним.

Захтјев НОС-а БиХ је рјешаван провођењем поступка формалне расправе, у свему према одредбама *Правилника о јавним расправама* (“Службени гласник БиХ”, број 38/055), према чијој је одредби члана 45. ДЕРК кратким обавјештењем у дневним новинама и на својој интернет страници упознао јавност са сажетком поднијетог

захтјева и могућношћу заинтересованих лица да се непосредно упознају са захтјевом и упуте писане коментаре у вези са предметом тарифног поступка.

Обавјештење за јавност је позвало и лица заинтересована да у поступку формалне расправе учествују као умјешачи да писмено докажу свој интерес, те најавило одржавање формалне расправе о захтјеву.

Након достављања захтјева за стицање статуса умјешача, ДЕРК је закључком број: 04-28-5-380-13/12 од 27. новембра 2012. године дозволио учешће у поступку у својству умјешача како би саслушао свједочења о позицијама и интересима слиједећих субјеката: ЈП “Електропривреда Босне и Херцеговине” д.д. Сарајево, ЈП “Електропривреда Хрватске заједнице Херцег Босне” д.д. Мостар и Мјешовити холдинг “Електропривреда Републике Српске”, Матично предузеће, а.д. Требиње. Умјешачи нису користили право да изврше непосредан увид у цјелокупну документацију захтјева за тарифе.

Припремна расправа о поднијетом захтјеву НОС-а БиХ за одобрење тарифа за рад НОС-а БиХ и помоћне услуге одржана је 29. новембра 2012. године у Тузли. На припремној расправи утврђена је листа питања које је требало расправити и ток формалне расправе. На формалној расправи одржаној 4. децембра 2012. године, стране у поступку су презентовале своје доказе како би се утврдиле све релевантне чињенице. Обрађено је свако од питања са утврђене листе и то сукцесивно одговором подносиоца захтјева и коментарима и умјешача и водитеља поступка.

Извјештај водитеља поступка описује ток поступка, понуђене доказе и утврђене чињенице, релевантне правне одредбе и препоруку члановима Комисије (у даљем тексту: Комисија) и достављен је странки у поступку актом ДЕРК-а, број: 04-28-5-380-31/12 од 12. децембра 2012. године, те трећим заинтересованим лицима која су доказала директан интерес да учествују у тарифном поступку и којима је такав статус правоваљано признат од стране ДЕРК-а. Анализа трошкова и прихода, изложена у извјештају водитеља потврђује, одбија или прилагођава појединачне ставке, величине или методе коришћене за припрему приједлога тарифе, у складу са дискреционим правима ДЕРК-а у тарифном поступку.

Извјештај је требао да пружи разумну основу Комисији да на предоченим подацима, аргументима и појашњењима, те коментарима НОС-а БиХ (број: 01-3545/12 од 17. децембра 2012. године) и заинтересираних лица (Мјешовити холдинг “Електропривреда Републике Српске”, Матично предузеће, а.д. Требиње, коментари под бројем: 1-1/04/2-2020-9/12 од 17. децембра 2012. године), датим на приједлог овог извјештаја, након што их пажљиво размотри и процијени, донесе своју коначну одлуку о поднијетом захтјеву.

НОС БиХ у својим коментарима на извјештај водитеља у поступку истиче да је потребно размотрити све трошковне позиције из Нацрта финансијског плана за 2013. годину и захтјева НОС-а БиХ за 2013. годину које су темељене на реалним и јасно предоченим калкулативним основама. У достављеним коментарима НОС БиХ сматра предложене износе појединих трошковних позиција недовољним што ће резултовати одређеним проблемима у финансијском пословању.

У коментарима МХ “Електропривреда Републике Српске”, Матично предузеће, а.д. Требиње, предлаже смањење трошка радне снаге, те да тарифа за рад НОС-а БиХ остане непромијењена у односу на одобрену из 2012. године (0,05141 фенинга/kWh).

Комисија, дакле, мора усмјерити своја разматрања на све елементе у трошковној структури које је истицао подносилац захтјева, анализу трошкова и прихода изложено у извјештају водитеља поступка као и коментаре подносиоца захтјева и умјешача подношених у току цијелог поступка, те цјеловитом опсервацијом одлучити о поднијетом захтјеву. Слиједом такве обавезе, Комисија излаже слиједећа своја становишта:

Код одређивња *трошкова материјала*, Комисија у потпуности прихвата приједлог водитеља поступка и сматра разумним трошкове материјала у 2013. години одобрити у висини од 61.000 КМ.

Код одређивања *трошкова услуга*, Комисија је као и у ранијим тарифним поступцима посебну пажњу усмјерила на износ трошка одржавања СЦАДА система те прихвата аргументацију и оријентацију водитеља поступка у процјени укупног трошка услуга и утврђује их у износу њиховог остварења у 2012. години. Не спорећи значај и потребу стручног усавршавања запосленика НОС-а БиХ, Комисија сматра да се износ трошка за ову намјену може редуковати успоставом одговарајућих приоритета и коришћењем различитих модалитета у пракси. Сматрајући да НОС БиХ може утицати на износе појединих трошковних позиција (трошкови репрезентације, услуге одржавања сталних средстава и софтвера) без угрожавања функционалности свог рада, те пратећи досадашњу реализацију, Комисија одобрава износ трошка услуга од 1.100.000 КМ.

Сагледавајући досадашња остварења *трошкова радне снаге* у односу на одобрена, евидентна су значајнија одступања која по мишљењу Комисије угрожавају ликвидност рада НОС-а БиХ. Иако је НОС БиХ у свом тарифном захтјеву за 2013. годину задржао износ трошка радне снаге на достигнутом нивоу из 2012. године, Комисија сматра да се износ овог трошка мора прилагодити садашњој економској ситуацији у Босни и Херцеговини.

Цијенећи напријед наведено, те чињеницу да неће доћи до запошљавања нових људи, као и изложену аргументацију водитеља поступка, Комисија одобрава износ на позицији трошкова радне снаге од 3.147.455 КМ.

НОС БиХ је затражио одобрење *трошка амортизације* за 2013. годину у износу од 1.263.274 КМ као резултат обрачуна амортизације на сва средства која НОС БиХ користи укључујући и дио који се односи на СЦАДА систем, а које су три електропривреде у БиХ платиле кроз ЕБРД кредит. Износ амортизације на тај дио СЦАДА система износи 274.976 КМ. Комисија је одлучила признати трошак амортизације за 2013. годину у затраженом износу од 1.263.274 КМ док се истовремено износ од 274.976 оприходује и исказује као приход од неискоришћених резервисања.

Уз тарифни захтјев НОС БиХ је доставио и отплатне планове кредита који ће бити оперативни у 2013. години. Укупне камате по свим кредитима износе 216.630 КМ укључујући и износ од 130.500 КМ по основу ЕИБ кредита. Познавајући околности које прате реализацију ЕИБ кредита током посљедњих неколико година и процјењујући његову реализацију неизвјесном и у 2013. години, Комисија признаје износ финансијских трошкова од 86.130 КМ.

Комисија у потпуности подржава аргументацију водитеља поступка приликом обраде ставки планираних трошкова НОС-а БиХ за енергенте и режијске трошкове, а које спадају у групу *осталих трошкова* и одобрава предложени износ од 135.000 КМ.

У погледу одређивања висине *осталих расхода*, Комисија заузима сличан став као и код одређивања трошкова радне снаге, те сматра примјереним редуковање оних трошкова на које регулисани субјекат сам може утицати (накнада за рад управног одбора и дневнице). Ипак, Комисија респектује значајан пораст чланарине за ЕНТСО – Е и потребу за финансирањем ЦАО пројеката, па на позицији *осталих расхода* у 2013. години одобрава средства у износу од 681.000 КМ.

Подносиоцу захтјева се као оправдани трошак признаје и износ по основу обавезе плаћања регулаторне накнаде у висини од 75.000 КМ прописаној *Одлуком о утврђивању регулаторне накнаде за 2013. годину* (“Службени гласник БиХ”, број 75/12).

Сходно члану 23. став (3) *Тарифне методологије*, подносиоцу захтјева се одобрава износ од 182.000 КМ у циљу подешавања прихода за 2013. години због оствареног одступања обима услуга у претходној години.

На основу изведених анализа захтијеваних трошкова и расхода подносиоца захтјева, Државна регулаторна комисија за електричну енергију као потребни годишњи приход “Независном оператору система у Босни и Херцеговини” у 2013. години утврђује и одобрава укупни износ од 6.455.883 КМ и тарифу за рад, на основу овако одобреног потребног прихода, у износу од 0,0538 фенинга/kWh.

НОС БиХ је у билансу електричне енергије на преносној мрежи планирао енергију која ће се преузети у 2013. години са мреже преноса у износу од 11.934.700.000 kWh. Узимајући у обзир реализацију ове величине за 2012. годину у износу од 11.918.910.848 kWh, Комисија се, ипак, одлучила калкулисати са износом од 11.989.500.000 kWh што представља повећање од 0,59% у односу на реализацију из 2012. године као реалнијом планском величином енергије за израчун тарифе.

Појединачне компоненте потребног прихода НОС БиХ је у обавези финансирати у оквирима овом одлуком одобрених вриједности, како слиједи:

Трошкови и расходи (КМ)	2010 остварено	2011 остварено	2012 одобрено	2012 остварено	2013 тражено	2013 одобрено
1	2	3	4	5	6	7
Трошкови материјала	75.085	84.485	70.000	53.114	67.100	61.000
Трошкови услуга	1.114.661	1.183.976	1.141.456	1.042.893	1.195.862	1.100.000
Трошкови радне снаге	3.102.999	3.549.327	3.270.000	3.423.988	3.499.950	3.147.455
Амортизација	1.379.346	1.290.921	1.349.960	1.329.992	1.263.274	1.263.274
Трошкови камата	128.810	126.864	117.990	102.040	216.630	86.130
Трошкови лиценце и рег.нак	60.000	69.000	70.000	75.000	75.000	75.000
Остали расходи (УО, ЕНТСО)	459.216	551.370	591.000	679.523	762.554	681.000
Остали трошкови	122.164	114.084	146.000	133.602	137.550	135.000
Недостајући износ - инвестиције			80.000			
Ванредни расходи	55.880	0		7.955	8.300	

Вишак прихода	762.851	367.706	355.834			
Вишак расхода						182.000
Приход од донираних средстава			269.876	274.976	274.976	274.976
А. Укупно трошкови и расходи	6.498.161	6.970.027	6.836.406	6.848.107	7.226.220	6.548.859
Б. Потребан приход			6.210.696	6.573.131	6.660.439	6.455.883
Ц. ОСТВАРЕН ПРИХОД	7.261.012	6.602.321		6.149.462	7.517.025	
Енергија (kWh)	11.471.083.562	11.901.104.361	12.072.550.000	11.918.910.848	11.934.700.000	11.989.500.000
Тарифа (фенинга/kWh)			0,0514		0,0558	0,0538

Тарифа одређена у напријед наведеном износу, по увјерењу Комисије осигурава потребни приход за ефикасан, безбједан и поуздан рад НОС-а БиХ, односно омогућава покриће свих разумно насталих трошкова и расхода у пословању.

У оквирима разумног дискреционог права Комисије да потврди репрезентативност и оправданост свих поднијетих података и тврдњи, да процијени степен вјероватноће остварења свих прогнозираних трошкова и расхода, и у оквирима овлашћења ДЕРК-а да до објективизације услова за прецизније одређивање тарифа исте одобрава и у складу са конкретним околностима у периоду подношења захтјева за одобрење тарифа (члан 21. *Тарифне методологије*), на основу свеобухватног разматрања свих доказа истакнутих у захтјеву, извјештају водитеља поступка, коментарима подносиоца захтјева и заинтересованих лица (умјешача), Комисија доноси одлуку као у диспозитиву.

Сходно члану 14. *Правилника о тарифном поступку*, подносилац захтјева као регулисани субјекат има обавезу обезбиједити приступ јавности званично одобреној тарифи тако да одлуком одобрена тарифа буде на располагању јавности у његовој главној канцеларији током радних дана и објављена на његовој интернет страници.

У складу са чланом 9.2 *Закона о преносу, регулатору и оператору система електричне енергије у Босни и Херцеговини*, против одлуке о одобрењу тарифа може се покренути поступак пред Судом Босне и Херцеговине подношењем тужбе у року од 60 дана од дана објављивања одлуке.

Број: 04-28-5-380-44/12
31. јануара 2013. године
Тузла

Предсједавајући Комисије
Милорад Тушевљак